

VUNA NIJE OTPAD

Ulaskom u EU kažnjavat će se nezbrinjavanje

Ulaskom u Europu doći će vam europski inspektor i reći, **imate 100 ovaca, morate imati i 100 kilograma vune, ako ne možete dokazati da je vuna zbrinuta, kazneno se odgovara**, istakli su slovenski poduzetnici Marija i Leon Srblin, koji su prezentirali svoju ekološku proizvodnju od ovčje vune

Prezentirali svoju proizvodnju - Marija i Leon Srblin

Ira CUPAČ MARKOVIĆ

LUBENICE ► Iako je na pozivu prezentaciji projekta Centra za održivi razvoj Gerbin, koji je održan u lubeničkom kompleksu Dvor, stajalo »Vuna: koristan otpad«, prezentacija je pokazala da se vuna naziva i tretira kao otpad na otoku i u našoj zemlji, ali ne i u Europi u koju uskoro ulazimo. A taj krivi tretman mogao bi nas skupo stajati, jer ulaskom u EU i država i ovčari bit će novčano kažnjavani ukoliko valjano ne zbrinu vunu. Naime, Marija i Leon Srblin, uspješni poduzetnici iz slovenskog mjesta Selnica ob Dravi, vlasnici poduzeća Soven d.o.o. prezentirali su svoju ekološku proizvodnju od slovenske ovčje vune, ali i neke obveze koje, kako država, tako i svi oni koji »proizvode« vunu, imaju prema toj sirovini. Tvrtku su osnovali prije 17 godina i jedini u Sloveniji preraduju vunu, koju neoprano otkupljuju od slovenskih ovčara. Godišnje prerađe 80 do 100 tona, a imaju kapacitete za duplo veću proizvodnju, ali kriza je razlog da pogoni ne rade u potpunosti.

Pranje u Belgiji

Sve osim pranja vune, koju rade u Belgiji, odraduju u vlastitom poduzeću. Vuna se otprema u Belgiju na pranje, jer je izgradnja praonice u skladu sa svim europskim standardima, koji između ostalog traže da se otpadne vode pročišćavaju i gotovo u cijelosti vraćaju u proizvodni proces, stoji oko 1,5 milijuna eura. Zapošljavaju

Vuna nije otpad

deset djelatnika u tvornici, još deset ih radi na tkanju, a 60 pletilja iz cijele Slovenije njihovi su vanjski suradnici. U trgovini u sklopu poduzeća nude paletu čak 160 vunениh proizvoda, od ukrasnih, uporabnih i odjevnih predmeta, posteljnog programa, tepiha, do vunениh proizvoda u građevinarstvu, a za program bio -vunene izolacije, koja se koristi kod gradnje štednih kuća, imaju europski certifikat za kvalitetu.

U proizvodnju ne može bi-

OTKUP

Otkupljuje se isključivo vuna strižena u toj godini, a na otkup je mogu dati samo registrirani ovčari

lo kakva vuna, već su ovčari dužni vunu pripremiti za otkup, a to znači odstraniti prljavštinu poput grančica i slično te odvojiti dijelove sukladno kvaliteti. Otkupljuje se isključivo vuna strižena u toj godini, a striža se preporuča dva puta godišnje, kako bi vuna bila što kvalitetnija. Vuna ne smije biti obojena, otkupu prethodi fitofarmaceutski nalaz, a na otkup vunu mogu dati samo registrirani ovčari.

Sve ovo prezentirali su Marija i Leon Srblin, koje smo pitali kako se u Sloveniji uspio uvesti takav red vezano za otkup i pripremu vune, jer kod nas je stanje posve kaotično, vuna ostaje neiskorištena, odbačena u prirodi, a otkup je sporadičan.

Dokazati zbrinjavanje

– Ulaskom u Europu doći će vam europski inspektor i reći, imate 100 ovaca, morate imati i 100 kilograma vune,

Vuneni proizvodi slovenske tvrtke Soven pobudili su pažnju

ako ne možete dokazati da je vuna zbrinuta, kazneno se odgovara – pojašnjavaju poduzetnici Srblin koji imaju interes djelatnost proširiti i na Hrvatsku, a preduvjet je osiguranje veće količine kvaliteto i sukladno regulativi pripremljene vune za otkup.

U sklopu događanja u kompleksu lubeničkog Dvora, Centra za održivi razvoj Gerbin, Marijana Dlačić prezentirala je tromjesečni Projekt »Vuna: koristan otpad«, koji su volonteri Centra odradili od skupljanja odbačene vune, preko pranja, češljanja tradicijskim alatima te izrade jastuka. Predsjednik Centra, Mario Šlosar, podsjetio je na njihov višegodišnji projekt »Muzej ovčarstva«, koji provode od 2008. godine, a u sklopu kojeg je do sada formiran izložbeni postav fotografija i alata ve-

Nikako s mrtve točke

U raspravu o vuni uključila se i dizajnerica Vesna Jakić, predsjednica creske Udruge Ruta, koja već 12 godina radi na valorizaciji vune creske pramenke kroz izradu ukrasnih i uporabnih predmeta te edukativnim radionicama za djecu i mlade, ali uz žaljenje konstatira kako u Hrvatskoj nije učinjen ni milimetarski pozitivni korak po pitanju vune u posljednjih 20 godina i dok se stvari na državnoj razini ne pomaknu s mrtve točke u smislu regulative, organiziranog i kvalitetnog pristupa, neće biti pomaka.

zanih za tradicijsko otočno ovčarstvo, o kojem je objavljena i knjiga autorice Marine Jurkote Rebrović.

Izostali ovčari i vlast

Uz to snimljena su dva kratka dokumentna filma o striži i štavljenju te proizvodnji sira, a objavljene su i knjižice na četiri jezika, »Neprekinuta nit mulinera« i »Tajna melodija ovčje kože«, autori kojih su Marijana Dlačić i Hrvoje Badurina, a u pripremi je i treća knjižica o otočnoj gastronomiji. Za sadašnji rad na projektu muzeja Ministarstvo je Centar nagradilo plaketom Hrvatski otočni proizvod za nematerijalnu baštinu specifičnu za otočnu sredinu. Proteklog vikenda prezentaciju su popratili i učenici OŠ Maria Martinolića, ali nažalost izostali su ovčari, predstavnici lokalne vlasti, političari, koji su mnogo mogli naučiti iz izlaganja slovenskih poduzetnika iz tvrtke Soven.

Vuna sve popularnija

Grabuni

Ekspонат Muzeja ovčarstva

u Lubenicama

Prezentaciju o vuni popratili su i učenici OŠ Maria Martinolića iz Malog Lošinja